

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять та середнього Дніпра у межах Житомирської області за жовтень 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11- операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

Суббасейн Прип'яті

Загалом у жовтні відібрано 36 проб при плані - 40 (90 %), із них: 4- питні водозабори та 6- транскордонні водотоки, виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей поверхневих вод, при плані 220.

Не здійснює відбір 4-х проб МОЗМ дніпровських водосховищ у зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій на пунктах моніторингу:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

- р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,50 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 3,52 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська та 3,51 мгО₂/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 25,45 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 33,28 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³), в межах від 0,260 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 1,201 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,063 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 0,533 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.

● нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³) – в межах від 1,035 р. Стир, с. Зарічне до 1,420 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

● нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,017 р. Ствига, с. Познань до 0,289 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 1,210 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
 - 0,141 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
 - 0,135 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
 - 0,133 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
 - 0,129 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 0,112 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) – зафіксовано **перевищення**
 - 0,266 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
мінімальне значення – 29,12 мгО/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень
максимальне значення – 46,81 мгО/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення – 2,88 мгО₂/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень
максимальне значення 4,64 мгО₂/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,18 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 1,04 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 2,09 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 3,23 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,016 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 0,039 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,010 р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 0,081 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 237,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 384,0 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 1,370 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;
 - 0,420 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
 - 0,356 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
 - 0,240 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,073 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
 - 0,063 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин у суббасейні Прип'яті відібрано 34 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород.

Крім того, в рамках дослідницького моніторингу відібрано 2 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Західного регіону. Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 5,59-9,84 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³. В Чернелівському водосховищі на

річці Случ, питному водозаборі м. Хмельницький вміст розчиненого у воді кисню порівняно з вереснем стабілізувався до нормативних значень з 1,83 до 5,59 мгО₂/дм³.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

В рамках Програми БУВР Прип'яті в суббасейні середнього Дніпра здійснює моніторинг масивів поверхневих вод на 10 пунктах спостережень, із них 5-поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано 10 проб, 100% плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 27,04 мгО/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;
максимальне значення – 48,38 мгО/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,64 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;
максимальне значення: зафіксовано **перевищення**

- 4,24 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

- 3,12 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська.

Біогенне забруднення:

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,21 (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів) до 0,34 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 1,04 (р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин) до 1,62 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,023 (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова) до 0,038 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,056 (р. Ірша, Іршанське та Малинське вдсх., смт. Нова Борова та м. Малин, р. Гнилоп'ять, м. Бердичів) до 0,084 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 237 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 412 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

Небезпечні речовини:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано перевищення:

- 0,744 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,408 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 0,348 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;

- 0,336 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;

- 0,240 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) зафіксовано перевищення:

- 0,129 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- 0,119 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,105 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

- 0,063 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;

- 0,056 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну середнього Дніпра кисню становив 9,28-10,56 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Пріоритетні речовини:

Суббасейн Прип'яті

За жовтень від МОЗМ дніпровських водосховищ надійшли протоки вимірювань вмісту забруднюючих пріоритетних речовин по 22-х пунктах моніторингу. За результатами аналізів перевищень максимальних значень Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) не зафіксовано.

При цьому виявлено присутність в межах екологічних нормативів якості: пестицидів (алахлор, хлорпірифос (хлорпірифос-етил), тербутрин), поліароматичні вуглеводні (флуорантен) та важких металів (нікель і його сполуки, хром загальний).

Суббасейн Середнього Дніпра

Протоколи результатів вимірювань пріоритетних речовин у суббасейні Прип'яті від лабораторії за жовтень не надходили.